212. številka. Ljubljana, v petek 17. septembra. XIX. leto, 1886.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr. za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.
Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.
Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Avstro-ogerska banka in Slovenci.

Uzorna osrednja državna banka bi uravnavala denarni promet po razmerah in potrebah vseh narodov, vseh dežel našega cesarstva. Taka banka bi se ozirala z jednako skrbjo in pravičnostjo na potrebe malih narodov, kakor na zahteve bogatih velikih narodov. Ž njo bi bili zadovoljni vsi narodi in vsi stanovi ter bi nikakor ne hrepeneli po drugih tekmovalnih ali lastnih bankah. Kajti tak vzgleden zavod bi ugajal bolje kot lastna banka kakega posamičnega naroda. Velika osrednja banka bi gospodarila takó, da bi ji dovoljevala vsa njena uprava izdajati bankovce proti najmanjši odškodnini, torej taki, do kakoršne bi ne dospele manjše banke pojedinih narodov.

Tak uzoren zavod bi morala biti tudi avstro-ogerska banka, in ker ona ni in neče biti taka, bi država z vso pravico lehko zdaj odtegnila predpravice tej banki, ter bi osnovala sama lastno državno banko, in ko bi ne hotéla tega, našla bi kaj lahko druge podjetnike za tako banko, ti bi prevzeli sedanji dolg 80 milijonov gld. na dosedanjo banko, in bi bilo možno doseči primerniše in za državo in narode srečnejše uvete. Vse to se je že svetovalo; ali, kakor se kaže, je kapitalistiška moč zlasti na Ogerskem večja, nego narodi, kateri bi imeli v tej zares lastni zadevi prvo besedo.

Kako je avstro-ogerska banka koristna v prvi vrsti kapitalistom, posebno internationalne barve, vidi se že iz tega, da so židovsko-liberalni listi najbolj zato, da bi se pogodba podaljšala s to banko in sicer bistveno na dozdanji podstavi. Znano je, da je kapitalistiška stranka za svobodno gospodarstvo; a glede na banko zagovarja monopol tega zavoda. S tem monopolom so zadovoljni samo oni, ki imajo zavod v rokah, torej liberalni Nemci, Madjari in pa Židje. V gospodarskem oziru se tega zavoda najbolj veselé Židje; za odškodnino zagovarjajo ti mejnarodni elementi nemško liberalno in madjarsko politiko.

Banka avstro-ogerska služi na prvem mestu veliki obrtniji in veliki trgovini; ker je mej liberalnimi Nemci veliko podjetnikov te vrste, je pač umeti, da zagovarjajo to banko oni iz političnih in gospodarskih ozirov. Na Ogerskem pa bodo imeli Židje kmalu veliko večino vsega bogastva v rokah: tu torej se potegujejo Madjari za banko bolj iz političnih nego svojih gospodarskih interesov. S politiko, katero pospešujejo Židje, pa dosežejo Madjari vender veliko od banke in sicer tudi na hipoteko.

Madjari in ogerski Židje uživajo po vsem tem največe dobičke od avstro-ogerske banke. Da zajemajo Židje kot veliki trgovci in tudi kot veliki obrtniki iz banke, se ume samo po sebi, da pa imajo Madjari prednost tudi v hipotekarnem kreditu, razvidno je iz podatkov, katere je prvi in z velikim trudom razkril v „Parlamentärji“ g. dr. K. Po tem razkritji so dobili Madjari n. pr. l. 1883 hipotekarnega kredita 71·6 odstotkov, v tem ko so dobili cislitavski zemljiščni posestniki samo 28·4 odstotkov. To menda za to, ker plačuje Cislitavija 70%, Translitavija pa 30% k skupnim državnim stroškom!

In kako svojevoljno postopa ista banka pri podeljevanji hipotekarnega kredita! Poglejmo. Leta 1883 je izdala banka hipotekarnega kredita na Ogerskem za 165 posojil v skupnem znesku od 5,077.700 goldinarjev, in od tega zneska je dobila Hrvatsko-Slavonija **samo jedno** posojilo v znesku od **380.000** goldinarjev, v tem ko je dobila Ogerska istega leta za iste namene 4,697.700. Še hujša svojevoljnost avstro-ogerske banke se razodeva, ako pomislimo, kako je istega leta razdelila 87 posojil v skupnem znesku od 2,015.000 goldinarjev hipotekarnega kredita na pojedine cislitavske kronovine. „Za vso Moravsko se je privolilo jedno posojilo s 26.000 gld., za Šlesko tudi jedno posojilo, pa v znesku od 30.000 gld., za Bukovino pa 11 posojil s 380.000 gld., za Nižo Avstrijo pa že 24 posojil v znesku od 604.800 gld, v tem ko je dobila Galicija 50 posojil v znesku od 974.900 goldinarjev avst. velj Dobile pa neso leta 1883 naslednje kronovine č'sto nobenega posojila: Gorenja Avstrija, Salcburško, Predarlberško, Tirolsko, Štajersko, Koroško, Kranjsko' Tržaško z okolico, Goriško-Gradiškansko, Istrija in Dalmacija in konečno Češka.

Iz postopanja l. 1883 je lehko sklepati na postopanje avstro-ogerske banke v obče. Vidi se, kakor da bi banke ne bilo za nekatere dežele. In kakor se vede glede na hipotekarna posojila, jednako postopa glede na veliko obrt in trgovino. Ni čuda, če se hočejo narodi in dežele upreti proti takemu preziranju, in da se hočejo zlasti Čehi postaviti na noge. Oni hočejo ustanoviti lastno narodno banko, če se jim ne dajo postavna zagotovila, da bo avstro-ogerska banka češki kronovini pravična. Misliti bi bilo, da bi jih Nemci, naseljeni v češkem kraljestvu podpirali; ali strast tega ne privoli, in videlo se je že, kako je na pr. šleška obrtna in trgovinska zbornica sklenila resolucije, ki so nasprotne resolucijam Praške istovrstne zbornice. V jednako nasprotnem zmislu so se oglasili Nemci tudi drugod, na primer v Celovški obrtno-trgovinski zbornici. Nu, Nemcem, kakor smo dokazali, se ne godi krivica, ker banka deluje v pristranskem interesu nemško-madjarsko židovskega kapitala.

Ako pa avstro-ogerska banka tako drzno in krivično postopa proti Čehom, pri katerih je obrtnija in v obče promet najbolj razvit, in kateri plačujejo državi razmerno največ davka, kaj je pričakovati od takega zavoda nasproti ubožnišim, manjšim narodom, kakoršen je narod slovenski?

Na Slovenskem nemamo sami velikih obrtnikov in trgovcev in tudi velikih posestnikov ne mnogo; Slovencev torej avstro-ogerska banka še ne pošteva ne. Vsled tega dohaja premalo denarja v naše dežele, in če še tak zavod prezira Slovence, ki bi jih moral podpirati po razmerah in potrebah njih gospodarstva, potem je umevno, da zavisnost od tujega kapitala je v Slovencih vedno večja. Če ostanemo nadalje v takih razmerah, potem nam preti še večja politična zavisnost od drugih narodov in neslovenskih dežel.

Zato je sveta dolžnost slovenskih državnozborskih zastopnikov, da spregovore jasno in krepko

LISTEK.

Novi koledar.

Starolaška povest — prevel M. Č.

(Dalje in konec.)

IV.

Vitez Zamara je pri kneginji dosegel, da je smel šele zvečer v navzočnosti vseh zbranih gostov namen svojega poslanstva objaviti. Čas, ki mu je preostajal do večera, uporabljal je v to, da je prigovarjal kneginji in ministru, naj se sklene pogodba z vojvodo, kar se mu je kot poslancu papeža tudi posrečilo. Potem je pa tudi še nevednega knezoviča poučeval, kako se mora zvečer pri dvoru obnašati, ne da bi mu bil uzroke svojega dejanja jasneje razložil. Zamara bil je gotov koraka, ki ga je storil in vendar — čimbolj se je bližal osodepolni večer, tembolj ga je mučila skrb, kaj je potem storiti, ko bi se vse ponesrečilo. A korak nazaj bil je še nevarnejši, torej — pogum! naj se zgôdi kakor Bog hoče!

Veselica se je že pričela in dvorniki zbirali so se v dvorani okrog kneginje, ki je na bliščečem prestolu žalostno slonela in molče poslušala govoričenje vojvode, kateremu je minister že večkrat nemirno zahtevano pogodbo ravnokar izročil.

Zbrani gostje pričakovali so znamenja pričetka, ko Zamara pred kneginjo s prošnjo stopi, da mu dovoli predstaviti jej nekega — sicer nepovabljenega — a popolno dostojnega gosta od daljnega severa, knezoviča A....., ki je pripotoval občudovat slovečo zvezdo Mirandolsko, lepo in modro kneginjo Sofijo.

Na lepe besede viteza odgovori kneginja prijazno: „Če je tujec zares od tako daleč pripotoval, da si ogleda moj dvor, ga rada vsprejmem“.

Zamara se hvaležno prikloni in odpre duri. Kneginja, ki je z Lukrecijo govorila, ni opazila tega. Edvard v snežnobeli obleki in višnjevem plašči stopi v dvorano. Vse oči so se uprle vanj. Slovesno bliža se Sofiji in jej tresočim glasom ponudi modrobojno stekleničico rekoč: „Vzemi — in bodi odrešena!“

Ko zasliši kneginja te znane besede, se hipoma obrne in — pred seboj zagleda krasnega mladeniča, ki ga je že videla v Rimu in v sanjah. Presenečena skoči kvišku in — s popolnem ozdravelima rokama seže po dišečem zdravilu.*)

Klici največjega začudenja zadone po dvorani in Edvard sam se je prestrašil. Le Sofija, — ona še tega ni čutila. Prestrašena in polna sladkega upa zrla je vanj in primerjala v duhu sanje in resnico. Oči si zakriva in zopet vanj upira, da bi se prepričala, je li tudi vse istina, kar vidi in sliši. Da — tu stoji on, ravno tak, kakor ga je videla v sanjah: isti rumenokodrasti lasje, — iste modre oči, — ista bela obleka, — isti višnjevi plašč, — isti pozdrav tu — kakor včeraj v sanjah — in — vsegamogočni Bog! ko zapazi in čuti tudi ozdravele roke! da, kar je bilo malo prej še mrtvo, je zdaj polno sladkega življenja!

„Zdravje! Zdravje!“ vsklikne tako ginjenim glasom, da so skoro vsem pričujočim solzile oči. „Je li to tudi resnica? — se li ne varam? — roke so mi ozdravele?! — o, tako naj bo prvo njih gibanje, da jih sklenem v molitev!“

Pobožno poklekne — in ž njo celi dvor, — ter moli. Zares — dvorana bila je podobna bolj tempelju, nego plesišči.

Po končani molitvi se kneginja vzdigne in njeno oko iskalo je zopet rešitelja, da se mu zahvali. Zarudelega lica odkloni Edvard zahvalo in jej obstoji, da mu je Lilius dal to zdravilo, torej gre Liliusu vsa zahvala, a ne njemu, ki je zdravilo samo izročil.

Srce kneginje pa je bolje čutilo, da je več zdravnik nego lek jej pomagal. Sofija, katere život

*) Neverjetne bralce usojam se opozarjati na znano pripovest o frankovskem zdravniku, ki je hromo turško cesarico na jednak način ozdravil. V navzočnosti sultana in vseh dvornikov se je naglo priklonil in zgrabil rob cesaričine obleke, kakor da bi jej hotel noge razgaliti. Strah in sramežljivost, ko se je hotela z obema rokama obraniti predrzne dotike, ozdravila sta jej hromost.

besedo tudi oni, ko bo obravnava o vladni predlogi za avstro-ogersko banko. Kolikor je doslej znano, se omejé slovenski poslanci na zahtevo dveh toček: prvič, da se napravijo napisi na bankovcih tudi v slovenskem jeziku, drugič, da se banka zaveže eskomptovati menice slovenskih posojilnic.

Kar se dostaje tega, da bi bila banka prisiljena postavno, dajati kredit slovenskim posojilnicam, je pač ta jedina naša gospodarska zahteva preskromna, da bi ne dobila podpore od vse desnice. Podpirali bodo naše poslance gotovo Čehi, ker ti imajo veliko več in povsem opravičenih toček, za katere bodo glasovali brez dvombe tudi naši poslanci. Češki klub je dobil od vseh krajev resolucij, s katerimi mu narod češki nalaga, kako naj postopa glede na novo pogodbo z avstro ogersko banko.

Pri nas so se doslej jedino posojilnice nekoliko razvile in razširile z namenom, da bi pomagale našim malim podjetnikom vseh gospodarskih vrst. Da se ne morejo razviti za naše potrebe, krivo je največ to, da jim dohaja od domače strani premalo pomoči. Banka bi torej spolnila samo nekoliko one dolžnosti, katero ima tudi do slovenskega naroda, ako bo zavezana, podpirati po omenjeni poti naše posojilnice. Doslej ni slovenski narod imel nobene dobrote od avstro-ogerske banke; da je zahajal denar kolikor toliko tudi mej Slovence, ni zasluga te banke; neposrednji in prvi dobiček, ki more prihajati od bank, dobivali so tujci, Neslovenci. Slovenci so doslej jedino davek doplačevali za banko, ki je bila davka prosta. Slovenci, kakor drugi narodi pa imajo pravico, da ta privilegovani zavod pomaga v denarnem oziru tudi njim. Manj, kakor Slovenci, ne zahteva noben narod od banke, in to daje povoda dovolj, da naši poslanci ostanejo odločni in v vzajemnosti z drugimi klubi na desni tudi glede na avstro-ogersko banko.

F. Podgornik.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. septembra

Razmere mej **Poljaki** in **Čehi** so vedno slabše. Poljski listi brez izjeme napadajo Čehe, ker simpatizujejo z Rusijo. Bati se je, da se bode razkol mej Poljaki in Čehi vedno širil in se naposled prvi popolnem odločijo od desnice. Nemci vse sile napenjajo, da bi Poljake zvabili na svojo stran in s hujskanjem skušajo povekšati njih sovraštvo proti Čehom. Zlasti sedanji trenutek se njim zdi ugoden, ko so Poljaki tako simpatizovali za kneza Aleksandra, Čehi se pa veselili, da je odstranjen, in ko bode v kratkem avstro-ogerska nagodba jedinost desnice spravila v nevarnost.

Vnanje države.

Pod naslovom „Bulgarien und die Machtstellung Deutschlands“ objavila je „Weser-Zeitung“ jako pomenljiv članek, o katerem se sodi, da prihaja naravnost iz **nemške** državne kancelije. Ta članek pojasnuje sedanji položaj. Piše mej drugim: „Francija je svojo vojno moč z velikim prizadevanjem tako povekšala, da se more, kar se tiče števila vojakov in oboroževanja, meriti z nemško, in hrepeni, da bi s kakim močnim zaveznikom prisilila Nemčijo, da jej vrne Alzacijo in Loreno ter jej plača še kako odškodnino. Da to doseže, pripravljena je s slednjim se zvezati, zlasti pa Rusiji pomagati, da bode lahko delala, kar bode hotela v orijentu. Ruska orijentska politika pri Nemčiji ni našla one podpore, katero je mislila, da je opravičena pričakovati. Bismarck je skušal posredovati mej nasprotnimi težnjami Avstrije in Rusije, in nazadnje je stopil v tesnejšo zvezo z Avstrijo, da odvrne boj. Rusija vidi po tem takem največjo oviro v Nemčiji, da ne more izvesti svojih načrtov, za katere jej je vneto srce in za katere je že večkrat žrtovala mnogo krvi in denarja. Dosegla bi že bila svoj smoter, ko bi jej bila Nemčija dovolj branila hrbet. Da Nemčija ni storila Rusiji tega, kar je od nje pričakovala, nakopala si je silno njeno sovraštvo. To sovraštvo pa ima še druge globoko ukoreninjene uzroke. Nemčija mora sedaj računiti s smrtnim sovraštvom Francije in neprijateljstvom Rusije, ko vidi v njej mogočnega nasprotnika. Na drugej strani pa Nemčija ne sme Avstrije, s katero je sklenila ožjo zvezo, žrtovati ruskim načrtom, ko bi ruska poželjivost po njenih deželah tudi njej samej ne bila nevarna, kar pa je. Poleg tega se pa mora tudi jemati v poštev, da avstrijsko slovansko prebivalstvo bolj sovraži Nemčijo, kakor Rusijo, da tedaj Avstrija Nemčiji ne more biti popolnem zanesljiva zaveznica, ko bi tudi hotela Anglija, katerej so poleg Avstrije ruski načrti najnevarneji, ima dosti dela in skrbij z notranjo politiko, ter se ne more spuščati v kako evropsko vojno. Sedanje razmerje strank v parlamentu in deželi pa tudi daje jako malo poroštva za trdnost in trajnost sklepov vlade. Na pomoč Anglije se Nemčija, ko bi se uprla Rusiji, ne more zanašati. Take so sedaj stvari in Rusiji se zdi se danji čas ugoden, da stori jeden korak dalje k svojemu nepremakljivemu smotru. Bolgarski knez, kateri je hotel Rusom zapreti pot k Carigradu, je odstranjen, in mnogi se čudijo in so nevoljni, da se kancelar temu ni ustavil. Ako se hoče kakej močnej državi nasprotovati v izvedenji načrtov, katere zmatra za svoj životni interes, treba se je pripraviti za vojno, drugače se pa mora nazadnje nečastno umakniti. Za vojno bi se bila morala odločiti Nemčija, ko bi bila hotela nasprotovati Rusiji, morala bi se pripraviti za vojno, ki bi bila gotovo najstrašnejša, kar jih je še bilo. Da bi se pa Nemčija spuščala v tako strašno in nevarno vojno, ni po mnenji nemškega kancelarja zadosti nujnega uzroka. Vsakdo dobro ve, da je vsak napredek Rusije na Balkanskem poluotoku nevarnost za Avstrijo, nevarnost za Nemčijo, nevarnost za Evropo, nevarnost za civilizacijo sveta. Da kancelar tudi tako misli, kaže to, da je nasprotoval dosedaj ruskim načrtom, tako da ga Rusi imajo za najnevarnejšega nasprotnika. Izjave vladnih listov, ko so prišla prva poročila o odstranenji bolgarskega kneza, da se to ne tiče nemških interesov, so ničevne proti temu faktu. V politiki, pa tudi ne le v njej, treba je včasih grenke molče požirati, ako se ni moč pomagati. Res je žalostno, da se je moralo dopustiti, da so se stvari tako obrnile v Sofiji, toda nemškej politiki se zaradi tega ne sme ničesar očitati; računala je s tem, kar je bilo mogoče. Nemogoče se je pa dolgo ustavljati zgodovinskemu razvoju stvarij, sili dejanskih razmer drugače, kakor s silo. Gotovo je — in ni, da bi o tem še kaj govorili — da ima sedaj Rusija za izvedenje svojih načrtov na Balkanu, razen svoje poslednja leta neizrečeno narasle vojne sile tudi francosko vojno silo proti Nemčiji na razpolaganje. Je li Avstrija voljna začeti tako vojno ali je zanjo pripravljena o tem občinstvo nič ne ve. To vedo samo vodje politike. Gotovo je, da bi vojna Nemčijo stala velike žrtve, in če bi tudi zmagala, nakopala bi se le smrtnega sovražnika na vzhodu, kakor ga že ima na zapadu, pred katerim bi morala vedno biti pozorna. Izid take vojne je pa še jako dvomljiv. Seveda se ne ve, ali se bode dala odvrniti vojna, ali se bode morala začeti prej ali pozneje. Mogoče je pa, da se ta čas okolščine za Nemčijo zboljšajo. Morda se bode pa vojna dala odvrniti, če se interesovane vlasti mirno mej seboj sporazumejo, nemška politika dela na to. Če se Rusija tudi utrdi na Balkanu, to ni tako nevarno za Nemčijo, kakor bi se pa morala hkratu bojevati z Rusijo in Francijo. Za bodočo osodo Evrope Nemčija ni sama odgovorna. Ruske nevarnosti pa Nemčija ne more odvrniti od Evrope, ako druge velevlasti roke križem drže in čakajo, da napadejo Nemčijo, ko se zamota v vojno. Ako se evropske velevlasti ne morejo toliko sporazumeti proti Rusiji, da bi Nemčija imela hrbet prost, mora Nemčija mirno gledati, kako rusko zlo napreduje, kajti njena moč ne more tega preprečiti. Da je položaj tak, ni krivda nemške politike. Posledica je prejšnjih dogodkov, v prvi vrsti nemških zmag proti Franciji, zarad katerih je sedaj ta dežela vedno pripravljena zvezati se z Rusijo. S tem seveda ni rečeno, da bi Nemčija ne začela boja, ko bi njene lastne neposredne koristi bile v nevarnosti; tega tudi nikdo v Nemčiji in zunaj Nemčije ne misli. Če je treba varovati domovino, tedaj seveda morajo utihniti vsi pomisleki. Druga seveda je, kadar se je treba odločiti, ali bi bilo dobro potegniti meč za splošno razmerje sil ali za kako bolj ali manj oddaljeno evropsko nevarnost. Tedaj pa morajo državniki vse dobro preudariti in boj le tedaj začeti, če so gotovi, da bode izid dober, in se ne smejo ozirati na narodno samoljubje. Ali se bode posrečilo izogniti se vojni z Rusijo ali je odložiti na ugodnejši čas pokazala bode bodočnost. Za to politiko misli Bismarck, da je lahko odgovoren pred zgodovino.“ Iz tega članka se jasno vidi, da Nemčija ne bode sedaj dosti ovirala ruske politike na Balkanu, ker Bismarck kot previden politik ve, da bi s tem le Nemčijo spravil v nevarnost.

Bolgarski polkovnik Nikoforov in major Panov sta se odpovedala vojaški službi, ker so jima tovariši očitali, da sta podpirala zarotnike. Prvi je bil pred prevratom vojni minister, poslednji pa načelnik topništva. — Sebranje vsprejelo je brez debate adreso, s katero bode čestitalo carju. Ko izreka častitanje, pravi adresa dalje: „Preverjeni smo, da se bode po tem, kar se je zadnji čas zgodilo v Bolgariji, odstranila napetost mej Vašim veličastvom in bolgarskim narodom, in da vzamete njegove težnje v varstvo, v blaginjo bolgarskega naroda, svobode in samostojnosti.“ Potem je sebranje vsprejelo zakon, s katerim se potrjuje obsedno stanje. Nadalje je sebranje dovolilo knezu 100.000 frankov za potne stroške, dovolilo izdati za 7 milijonov obligacij, za katere jamči narodna banka, in vsprejelo budget za 1887. leto. — Avstrija, Italija in Anglija se že potrdile regentstvo. — Preiskava proti zarotnikom se nekda nadaljuje, če tudi Rusija želi, da bi se ustavila. Regentstvo se boji ustaje, ko bi se zarotniki ne kaznovali.

Kakor poročajo „Daily News“ ima **Rusija** v Odesi pripravljenih 20.000 vojakov, katere vsak čas lahko ukrca, 20.000 jih je pa na potu s Krima v Odeso. — „Moskovskija Vjedomosti“ ugovarjajo temu, da si Rusija hoče prisvojiti orijentske dežele. Baš nasprotno, Rusija le želi, da bi se nikdo ne mešal v njih zadeve. Anglija ne misli narediti orijentskih držav za samostojne, kaj tacega prej namerava Rusija. Anglija hoče samo osnovati zvezo proti Rusiji, in orijentske narode raznaroditi in jih iztrgati pravoslavju.

---

se je vsled preobilega veselja preveč utrudil in je bila tudi presrečna, da bi se takoj udeležila veselice, zapustila je z Lukrecijo dvorano ter se podala v njene sobe, da se malo spočije. Za goste zadonelo je pa znamenje za ples.

Vse se je veselilo, posebno pa Edvard, Montessin in Zamara. Le vojvodi to ni bilo nič prav po godu. Spoznal je v knezoviču A..... njemu zelo nevarnega tekmeca. A bojazljivost tujca, kakor tudi sklenjena pogodba dajali sta Angležu upanje, da bode nasprotnika prekosil.

Ples je za nekaj časa prenehal in kneginja, vrnivša se v dvorano — je sladko smehljaje in zarudelega lica sprejemala voščila dvornikov ter vsaki dami podelila kak dar — kakor se je izrazila — iz radosti, ki jo jej prouzročuje prosto gibanje rok.

Polunoč se je približala. Godba je vnovič zaigrala, a na znamenje Zamare takoj utihnila in ž njo tudi vsi navzočni. Slovesno se bliža Zamara kneginji ter jo ogovori:

„Dovolite presvetla knjeginja, da motim občno veselje za malo časa, ter obrnite Svojo pozornost na resneja dejanja, namreč — na moje poslanstvo, katero moram vsled ukaza Nj. svetlosti še danes Vam objaviti. — Davno že zašlo je solnce za gore, in zvezde mi gotovo mojo malomarnost očitajo, da sem tako dolgo molčal; ker zdaj moram govoriti o njih potih in o človeškem duhu, ki jih je zračunil in našel. Odkar so se po grehu prvih starišev unuki razprostirali po zemlji, vodile so jih one skrivnosti polne luči na nebu — po njih trudljivih potih. Po njih večnojednakem potih, učili smo se naša izredna dejanja urejevati. Kdor je, — ali sejal, ali pasel črede, ali ribe in divjačino lovil — poprašal je vprvo zvezde za ugodni čas. In ko se je v lastnih prsih svetloba utemnila, vodila je človeštvo svetloba zvezd in človeštvo je spoštovalo stvarnika v tem jednem delu stvaritve. Ko je čistejša modrost — čeprav še ne prava, po tempeljnih vladala, uporabljala je zvezde v službo omejenega zemljoznanstva; one vodile so jih čez morje — do dozdevno Tule. A nezadovoljni um človeški sledil jim je trdovratno v toliko, da je jedenkrat našel že stare grehe in pomote. Odkar je Cezar Rimljanom leto odmeril, so se Rim, mera in leto spremenili. Seveda — če koledar moti, kaj je na tem ležeče? In to je le v toliko resnica, ker vsled tega gotovo bedaka mir kakor preobilnost bogataša ne trpita. A za modrost in učenost bil bi pač to velik greh, ko bi se le najmanjša zmota vedoma trpela. Papež Gregorij tega greha ne trpi in vsled tega se je tudi po leta dolgem računanji dosegel konečni uspeh človeške modrosti. Majhna je Mirandola mej mesti Laške, a najučenejši mož — Lilius — našel le tukaj gostoljubno bivališče. Oba se bota imenovala tako dolgo, dokler se bode učenost častila. — Vi mislite pač, lepa Lukrecija! da imate osemnajst let? slabo bi jo pogodili! prištejte še nekaj ur zraven. Solnce to zahteva; le ono govori resnico in stori nas vse nekaj starejše nego sami mislimo. Da presvetla kneginja! tudi koledar bil je hrom in kar je zamudil v več letih, mora ob jednem dohiteti, — torej se bode koncem današnjega — četrtega tega meseca, pisalo precej jutri že petnajstega! — To je bila snov mojega poslanstva — zares hud udarec za nekoga, (pristavi Zamara, ter porogljivo pogleda vojvodo) kateremu bi peti kaj naklonil!“

Gregorijanski koledar — če tudi nepričakovan, začetkom — vendar ni nikogar veliko zanimal. Le vojvoda postal je na porogljivo opazko Zamare nekako radovednejši in hipoma razvidel je tudi nevarnost njegovej nadi.

„Kako pa,“ vpraša ministra — „kaj je pa z mojo snubitvijo? ta pogodba tu glasi se na petega —“

„Ker pa ta mesec petega nema, tedaj —“ odgovori minister in pomaje z ramo.

„Torej sem prevaran!“ zarohni vojvoda.

Zamara ponosno pred njega stopi: „Koga hočete obtožiti? vendar ne kneginje? Ta pogodba sklenila se je natanko v istem smislu, kakor ste sami zahtevali. Ali obtožujete mene? Prisezam Vam, da sem o skrivnosti svojega poslanstva do te ure molčal, torej tukaj tudi nihče o tem ni vedel.“

Turški ministerski sovet se je izrekel, da sedaj čas ni ugoden, da bi se sklicala konferencija. Sklicala naj bi se pa, ko bode voljen nov bolgarski knez, ker tedaj bode treba, da se odstranijo vse težave, ki izvirajo iz vzhodnorumelijskega vprašanja, predno se bode novi knez imenoval vzhodnorumelijskim guvernerjem.

Francoski listi hudo pišejo proti temu, da bi Anglija si prisvojila **Egipet.** „France“ piše, da, dokler bode ostal francoski narod, ne bode dopuščal, da bi se angleško barbarstvo ugnezdilo v Egiptu, v deželi, za katero je v tem stoletji Francija žrtvala mnogo krvi in denarja. Francija je ob jednem kontinentalna in pomorska sila. Cela zgodovina civilizacije vrši se ob sredozemskem morji. Osvobojenje tega morja je za Francijo nujnejše, kakor osvobojenje rénskih pokrajin. Poslednje je cesarstvo zgubilo po slavnem boji, Egipet pa republika vsled nespora zumljenja brez boja. Ponižanje je tedaj tem večje in tem občutljivejše. Zaušnica je še sveža, lice je še rudeče. Francija nikdar ne bode dopuščala sramote, da bi Angleži imeli Egipet.

Predsednik **francoske** republike pomilostil je Ducquercy-ja in Roche-ja, ki sta bila obsojena, ker sta delavce ščuvala k uporu, ko je bil štrajk v Decazevillu.

Domače stvari.

— (Slovenski državni poslanci in v Ljubljani bivajoči deželni poslanci) imeli so včeraj 16. t. m. v čitalnični dvorani shod, pri katerem so razpravljali splošni politični položaj in težnje slovenskega naroda, ter se je mej njimi pokazalo popolno soglasje glede postopanja slovenskih poslancev v državnem zboru.

— (Program izleta pisateljskega društva v Kranj) v nedeljo 19. septembra: Odhod iz Ljubljane z gorenjskim vlakom ob $^1/_2$12. uri dopoludne. Skupni obed v čitalniški restavraciji v Kranji ob 1. uri. Po obedu skupna pevska vaja za Jenkovo pesen: „Molitev“. Ob $^1/_2$4. uri odhod na pokopališče, kjer se vrši slavnost ob 4. uri pri Preširnovem grobu. Po odpeti pesni „Molitev“ slavnostni govor g. dr. Požar-a. Potem položi gospodična M. V. s primernimi besedami lavorov venec na grob. Pesen „Naprej“ in vrnitev v čitalnico, kjer bode prosta zabava. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda (po 50 kr. za osobo), oglasi naj se v čitalnici Ljubljanski ali v čitalnici v Kranji najdalje do sobote zvečer.

Odbor pisateljskega društva.

— (Gg. pevce) iz Ljubljane, Kamnika, Loke, Bleda in drugod še jedenkrat vabimo, da naj blagovolé pomagati pri petji na Preširnovem grobu v Kranji. Zapela se bode Jenkova „Molitev“. Skupna pevska vaja bode ob 2. uri v čitalnici v Kranji. Preširen in Jenko navdihnila sta naše skladatelje k najkrasnejšim skladbam, naj jima doni hvala iz ust mnogobrojnih slovenskih pevcev.

Odbor pisateljskega društva.

— (V Kranj!) Prihodnjo nedeljo vršila se bode v prijaznem starodavnem Kranji prelepa slavnost. „Pisateljsko društvo“, katero nam je letos priredilo že več prijetnih izletov in veliko Zupanovo slavnost na Prevojah, izleti ta dan, kakor je razvidno iz predstoječega vabila, v Kranj, da slavi naša neumrjoča pesnika Preširna in Jenka s polaganjem vencev na njuni gomili. Naj bi se rodoljubi in rodoljubkinje v prav obilnem številu udeležili te slovesnosti ter tako pokazali, da Slovenci vemo ceniti svoje duševne velikane in da v naših srcih plamti ista ognjena ljubezen do naroda, katera je navdahnila Preširnu in Jenku najdivnejše poezije.

— (Gosp. Ivan Dukić,) kanonik v Trstu, praznoval je dne 14. t. m. 50 letnico svojega mašništva ter tem povodom poklonil „Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri“ državno obligacijo za 100 gld.

— (Pri Novicerkvi) izvoljen je županom g. J. Pintar. Da je ta mož poštenjak in značajen, vidi se iz razjarjenosti „Deutsche Wacht“, ki zaradi te volitve kar besní.

— (Okrajni zastop Celjski.) Pri predvčerajšnji volitvi izmej veleposestva zmagali so Nemci s 107 proti 31 glasom, kar je prav naravno, ker 100 hišnih posestnikov Celjskih voli z velepo sestniki. Zmaga je torej pripisovati jedino krivičnemu volilnemu redu.

— (Potovalnim učiteljem) za slovansko prebivalstvo na Primorskem namesto g. Kramarja imenovan je g. Jakob Prhavec.

— (Gojenci „Glasbene Matice“), ki so že v preteklem šolskem letu udeležili se nauka, pa se do sedaj za vsprejem v novem šolskem letu še neso oglasili, pozivljajo se, da se najkasneje pridejo upisat v nedeljo dopoludne mej 11. in 12. uro v starem šolskem poslopji — Špitalske ulice, sicer se bodo zmatrali izstopivši, ker se je novih gojencev nad 60 oglasilo. Odbor.

— (Včerajšnji dež) pregnal je vročino, danes zjutraj bilo je hladno jesensko vreme.

— (Uradno izvestje o koleri:) Od polunoči 15. do polunoči 16. t. m. v Trstu 8 slučajev, v okolici 1. Od prej zbolelih 4 umrli. Doslej 585 osob zbolelo, 160 ozdravelo, 372 umrlo. Z dežele se naznanja: V Izoli, v Šmartinu in v Rovinji po 1 slučaj, v Skalnici 3. — Hčerka Orela, oskrbnika v Miramare, včeraj umrla, glede soproge tudi malo upanja, da bi ozdravela.

— („Narodno bralno društvo“ v Dolu) ima svoj občni zbor v nedeljo 19. t. m. Na dnevnem redu je volitev jednega odbornika in tajnika, ker je gosp. Fran Gale zaradi premeščenja svoj posel, kot tajnik odložil. Bog daj, da bi mu vrednega naslednika izvolili. Gosp. Gale je veliko delal z besedami in s peresom v prid našemu društvu, da se je ustanovilo, akoprem je bil oddaljen tri četrt ure. K občnemu zboru se vsi gg. udje uljudno vabijo.

— (Vabilo.) Narodna čitalnica v Dobličah pri Črnomlji priredi dne 19. septembra ob 4. uri popoludne veselico z petjem in plesom, h katerej uljudno vabi odbor

— (Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer) bode dne 23. t. m. v „Narodnem domu“ na Ptuji imelo svoj letošnji jesenski občni zbor. Začetek ob $^1/_2$11. uri dopoludne. Spored: 1. Poročilo o društvenem delovanji. 2. Poučno predavanje o sadjarstvu. 3. Predlogi in nasveti.

— (Izpred porotnega sodišča.) Dne 15. t. m. zatožen je bil pri prvi obravnavi Fran Weber, posestnik iz Železnikov, hudodelstva uboja. Kot soseda dobil je Weber Jurija Luznarja, ki se je priženil na posestvo, a ni bil z istim zadovoljen, kajti Weber je imel za svojo sosedo vse druzega ženina izbranega, kateri pa ni nikakor mladi posestnici ugajal in katera se je zaročila z Luznarjem. Od časa poroke cvelo je sovraštvo mej Weberjevo in Luznarjevo hišo, katero je najbolj gojil samooblastni Weber. Opravljal je Luznarja, pričel zaradi malega kosa zemlje pravdo ž njim in mu sploh bil sovražen. Cvetno nedeljo bil je Luznar pri spovedi in sv. obhajilu in g. župnik ga je opomnil, naj opusti sovraštvo proti Weberju in se ž njim sporazume. Ob 2. uri popoludne sreča Luzner Webarja, idočega na žago in ga nagovori, naj preneha odslej vse sovraštvo mej njima in mu poda roko. A Weber ni hotel o spravi ničesar slišati, temveč z okovano palico udari Luznarja. Slednji pa zgrabi palico, katera se je zlomila in udari Weberja večkrat po glavi, na kar ga Weber sune s pilo v sence. Luznar je pričel bolehati, bil ves zmeden in je vsled prizadete rane v sence na veliki petek umrl. Zatoženi Weber pravi, da je Luznar njega napadel in da je bilo vse, kar je on proti Luznarju storil le silobran. Porotniki so potrdili dejanje Weberjevo, a tudi potrdili vprašanje, da je bil silobran. Sodišče obsodilo je Weberja na pet mesecev ječe, in da ima Luznerjevi udovi plačati 50 gld. za pogreb, 10 gld. za zdravniške stroške, kar pa za izgubo moža zahteva, ima izterjati civilnim pravdnim potom. — Pri drugi obravnavi istega dne zatožen je bil Jeronim Trost iz Št. Vida nad Vipavo hudodelstva uboja. Dne 27. julija je zatoženec z mnogimi drugimi fanti, mej njimi bil je tudi Janez Jež, balincal. Pri igri dobil je Janez Jež in nastal je prepir zaradi dobička. Janez Jež se je vsled prepira razjezil in mahnil je z dvolitersko z vinom napolnjeno steklenico proti zatožencu Trostu, kateri pa je udarec z roko odbil. Potem pa je Trost zavratno s polenom udaril Ježa po glavi, da je Jež takoj nezavesten postal, in 4. julija t. l. za otrovanjem možganov umrl. Zatoženec dejanje obžalovajoč prizna, Porotniki so ga proglasili krivim in bil je obsojen na dve in pol leta teške ječe, poostrene s postom vsak mesec. — 16. t. m. je bil zatožen pri prvi obravnavi 25 letni kmetski fant Miklavž Jerman zaradi hudodelstva uboja. Jerman je bil že pred leti 8 mesecev zaprt zaradi teške telesne poškodbe. Zdaj je zatožen, da je po noči od 24. na 25. junija t. l. v Zapogah napal kmetskega fanta Josipa Stoparja. Najprvo je lučal kamenje vanj, potem pa ga je najbrže udaril s polenom po glavi, da je Stopar 27. junija t. l. vsled rane umrl. Uzrok poboja bila je ljubosumnost. Zatoženi Jerman dejanje odločno taji, a porotniki so krivdo jednoglasno potrdili. Sodišče je obsodilo Miklavža Jermana na sedem let teške ječe, poostrene vsaki mesec s postom.

„In,“ zašepeta Montessin, „črka je, ki nam pravico daje; črka ne more nikdar strankarska biti — niso li bile to besede Vaše prevzvišenosti?“

Vojvoda jezno pomeri grofa in se obrne do kneginje: „Kakor zdaj stvari stoje, priznavam se brezpravnega in premaganega. Dan, katerega bi Vas snubil, ne pride za mene nikdar. — Vi ste oproščeni, ter smete roko in srce po svoji volji oddati. Tukaj vračam Vam pogodbo, katera mi več ne koristi in le še zapoveduje, da se odstranim. Držati se hočem tega in takoj odpotujem.

Zaman si je prizadevala kneginja — ki je bila nekako v zadregi in skrbeh, da se je tako visok gost žalil, — ter mu prigovarjala, da bi vsaj ta večer še ne odpotoval — a zaman. Ko je pa odšel, veselo Sofija vzdahne, rekoč: „Saj je to sramotenje tudi zaslužil! Na noben način ni bilo lepo od njega, da me je tako silil. Kdor sili, tudi zmede. Kako drugače ravna plemenit mož, da se ne prenagli žensko srce!“

Hvala, ki jo je pri zadnjih besedah kneginja izrazila, bila je namenjena knezoviču Edvardu, o katerega tihej in skrivnej ljubezni je po prijateljici Lukreciji že davno vedela. Potem se obrne do Zamare, da se mu zahvali za novico, ki jo je ob jednem oprostila sitnega snubača. „Kako naj se Vam zahvalim?“

„Da usliši te mojo prošnjo, katera bo mojega prijatelja Montessina osrečila!“ odgovori Zamara. „Njih svetost papež, — kakor razvidite iz tega pisanja, — priporoča me Vašej visokosti za službo tajnika. Če se pa odpovem tej neprecenljivi milosti, storim to le zategadelj, ker Vam v resnici na Rimskem dvoru veliko bolj koristiti utegnem, nego tukaj. Za mojega prijatelja bila bi pa ta stopinja temelj njegovi sreči, in —“

„In tudi jaz,“ nadaljuje knezovič Edvard, „usojam se podpirati to prošnjo, če velja tudi moja beseda kaj pri Vašej visokosti. Veliko je grof meni dobrega storil in več še trpi zaradi svoje ljubezni. O ko bi Vi poznali ljubezni bolečine,“ vzklikne popolnem pozabivši se in nadaljuje z vedno rastočo gorečnostjo — „poznali ta uničljivi ogenj, — to nikdar mirno dvomljivost in grozovito igro nade, — ta premenljivi boj poguma in obupnosti, — uma in srca, ko bi človek rad molil, — a takoj zopet obtoževal nebo, da je tako nesrečen. — Kdor je to vse tako občutil, kakor jaz —“

„To vse ste Vi čutili, knezovič,“ vpraša Sofija tresočim glasom.

„Da, predraga kneginja!“ vsklikne Edvard, nezmožen dalje premagati svoje občutke — in pred njo poklekne: „Od onega večera — Vi ste gotovo že pozabili — ko sem Vas prvikrat videl na Vačinskem polji, izgubil sem z Vami tudi mir svojega srca. Oprostite mi velikodušno, da Vam zamolčim bedarije, ki sem jih zaradi Vas storil. Vedite, da sem vse skušal, kar je le človeku mogoče, samo, da sem mogel v Vaši bližini živeti in Vas od daleč videti! Dolge — dolge tri mesece čutim te bolečine, a tudi nebeško radost, da ves ta čas le za Vas živim. Bodite preverjena, da bi za ves svet Vam ne bil nikdar govoril o moji ljubezni, — a danes —“ nadaljuje bojazljivim glasom in se vzdigne, „danes, ko sem se predrznil Vam razodeti svojo ljubezen, bil bi morebiti bolje storil, da bi molčal, ker, če sem Vas s tem razžalil, stal Vam bodem še dalje, nego do zdaj.“

Kneginja se mu sladko nasmeje in ga prime za roko: „Nekdo je tukaj (kazaje na Lukrecijo), ki bi lahko dokazal, da ne govorim resnice, ko bi svoje občutke hotela tajiti. Pred vsemi zbranimi jih hočem priznati. Preginljivo ste popisali ljubezni bolečine, da ne bi tudi pričakovali leka iz moje roke, katera se ima le Vam zahvaliti za vse, kar podari!“

Vroče poljuboval jo knezovič to preljubo roko. Ves dvor vriskal je novemu vladarju, le Montessin in Lukrecija bila sta še v skrbeh. Sofija prime prijateljico za roko in jo pelje k Montessinu: „Gospod grof!“ ogovori ga šaljivo, „pišite v mojem imenu tej dami, da jej želim veliko sreče v zaročitev z Vami, mojim ljubim — tajnikom!“

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Sofija 17. septembra. Sebranjska komisija vsprejela z vzklikom adreso, v kateri se prevrat dne 21. avgusta proglaša kot hudodelstvo, zahteva, da se prouzročitelji eksemplarično kaznujejo, občuduje nečuveno rodoljubje kneza bolgarskega, ki se je blagodušno odpovedal kroni, da bi tako zagotovil nezavisnost dežele in omogočil dobre razmere mej Rusijo in Bolgarijo. Adresa pozivlje narod bolgarski, naj vlado podpira, da bode dežela srečno se rešila iz sedanje krize in izreka popolno zaupanje sedanji vladi.

Bukurešt 17. septembra. Na ministerskega predsednika Bratiano, idočega iz ministerskega soveta, strelil je na cesti Stojca Alexandresco z revolverjem. Bratiano ni zadet, poslanec Robesco, ki ga je spremljal, lahko ranjen. Napadovalca so prijeli. Ne ve se, ali ima kakega sokrivca.

Dunaj 16. septembra. Državni zbor sklican v 29. dan septembra. Cesarjevo sklicevalno pismo se bode takoj objavilo.

Dunaj 16. septembra. Naučno ministerstvo odbilo je prošnjo društva „Komenski“, da bi se češki zasobni ljudski šoli na Dunaji dala pravica javnosti.

Sofija 16. septembra. Sebranje nadaljevalo debato o posojilu, tudi se je predložil načrt zakona, da se kupijo posestva kneza Aleksandra. Kupnina znaša $2^1/_2$ milijona frankov, na kar je knez narodni banki 840.000 frankov dolžen.

Moravska Ostrava 16. septembra. Pri zrušenji mosta trije konjiki, 6 odrašenih in 8 otrok mrtvih. Teško ranjenih 25 osob, mej njimi nekatere smrtno. Preiskava je pokazala, da je verige na več mestih rja izjedla in da je bil most jako slab.

Budimpešta 16. septembra. V poslednjih 24 urah 9 osob za kolero zbolelo 4 umrle.

London 16. septembra. V Belfastu zrušil se je včeraj veliki most čez reko Lagun. Veliko ljudij utonilo.

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

X. G. zbornični svétnik J. Baumgartner poroča o dopisu avstro-ogerskega eksportnega društva na Dunaji za podporo pri založiščih eksportnih uzorcev. Dopis slôve:

„Bistveno sredstvo za pospeševanje eksporta (izvažanja) so obširna založišča uzorcev. V tem oziru storijo zelò veliko z Avstrijo tekmujoče sosedne države, in kdor je videl, kako dvorane za uzorce posamičnih firm v Angleški in Francoski niso samo od zunaj krasne, marveč tudi z največjo stvarno vednostjo oskrbljene, in kako prekomorskemu, tja dospevšemu kupcu njegovo nalogo izredno olajšajo, kdor dalje vidi, kako zdaj v Nemčiji, na spodbujo od vlade, občine, gospodarstvenih združeb in društev, na vseh krajih nastajajo taka založišča eksportnih uzorcev, mora pač z odkritim obžalovanjem priznati, da smo v tem oziru izredno zaostali in da na Dunaj došli tuji kupec ne najde onih olajšav kakor v inozemstvu.

Avstro-ogersko eksportno društvo meni torej, da ne izpolni samo patrijotične dolžnosti, marveč da ugodi celo globoko čuteni potrebi, če se je lotilo ustanovitve založišča eksportnih uzorcev.

Od vseh stranij, iz domačih krajev, kakor tudi inozemstva, celo iz najoddaljenejših delov sveta došla odobravanja izrekajo se skoro jednoglasno na radosten način o pričetem koraku in od mnogih stranij se je obljubila brez poziva moralna in gmotna podpora, da, mi razpolagamo že z zakladom (fondom), katerega so prostovoljno zložili patrijotični možje, kateri pa se ve, da še ne zadostuje, da se more izvesti pomenljivo delo na vreden način in mi si vsled tega usojamo do slavne zbornice, kot znane pospešiteljice vseh občekoristnih podjetij, ponižno in nujno prošnjo staviti, naj nam izvoli z izpolnitvijo priloženega obrazca naznaniti oni znesek, s katerim meni dobrotno podpirati to podjetje.

Izkazi o darovanih zneskih se, seveda, objavijo in namerava se, one podpornike, kateri so temu podjetju z višjim zneskom — od 500 gld. počenši — kot ustanovitelji pristopili, ovekovečiti na spominski plošči, ki se postavi v založišči eksportnih uzorcev.“

Avstrijsko-ogersko eksportno društvo, je, odkar obstoji, skušalo vnanji svet z avstrijskimi pridelki seznaniti s tem, da je prirejalo izložbe ter tako napotilo domače firme, da so doposlale uzorce. Zdaj namerava upeljati zistem splošnih založišč uzorcev; namen tem založiščem bi bil, da se tujcu kolikor možno prikladno in brzo nudi prilika, mej več stotinami firm občevati, za kar bi drugače trebalo več tednov, da mesecev.

Društvo se nadeja, da bode že objava po naših konzulatih, da obstoji taka izložba, po vsem svetu prouzročila, da bodo tuji kupovalci prihajali v Avstrijo ter da se bode tako sklenilo več direktnih kupčijskih zvez, katere bodo donašale avstrijskemu trgovcu in tovarnarju isto korist, katera je pripadala do zdaj inozemskemu posredovalcu.

Društvo namerava najprej v središči države ustanoviti eksportno založišče uzorcev, in če se zistem ta izkaže, namerava ga uvesti tudi na drugih važnejših tržiščih. Društvo razpošilja tudi poziv k udeleževanju pri eksportnem založišči uzorcev, kateri se more dobiti tudi v zbornični pisarni.

Kdor hoče pristopiti, oglasiti se ima pri avstro-ogerskem eksportnem društvu na Dunaji (Oesterr.-ungar. Export-Verein in Wien. III. Linke Bahngasse Nr. 3).

Odsek je trdno uverjen, da se bodo po eksportnem založišči uzorcev tudi kranjski pridelki razširili ter se jim odprle nove trgovske zveze, zaradi tega meni, naj bi zbornica to podjetje podpirala s premoženju primernim doneskom ter torej predlaga:

Slavna zbornica naj se izvoli pri eksportnem založišči uzorcev, katero ustanovi avstro-ogersko eksportno društvo, udeležiti z zneskom 50 gld.

(Konec prih.)

Za vnanjo porabo. Proti protinu in trganju, bolečinah po udih in vsakovrstnih unetjih pokazalo so je posebno uspešno Moll-ovo „Francosko žganje“. Steklenica stane 80 kr. Vsaki dan ga razpošilja po poštnem povzetji A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 12 (20 6)

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
16. sept.	7. zjutraj	741·60 mm.	14·4° C	sl. sev.	obl.	2·50 mm. dežja.
	2. pop.	740 68 mm.	20 8° C	sl. vzh.	obl.	
	9. zvečer	743·84 mm.	13 0° C	sl. vzh.	obl.	

Srednja temperatura 16·1°, za 2·3° nad normalom.

Dunajska borza

dné 17. septembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta		84 gld.	50 kr.
Srebrna renta		85 „	30 „
Zlata renta		118 „	65 „
5% marcna renta		101 „	70 „
Akcije narodne banke		862 „	— „
Kreditne akcije		277 „	90 „
London		126 „	05 „
Srebro		— „	„
Napol		9 „	98 „
C. kr. cekini		5 „	97 „
Nemške marke		61 „	70 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	132 „	50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.	159 „	— „
Ogrska zlata renta 4%		107 „	30 „
Ogrska papirna renta 5%		94 „	75 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.		105 „	50 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld	118 „	75 „
Zemlj. obč. avstr. $4^1/_2$% zlati zast. listi		125 „	— „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice		— „	— „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. žele ce		98 „	70 „
Kreditne srečke	100 g	177 „	— „
Rudolfove srečke	10 „	19 „	50 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „	—	— „
Trammway-društ velj. 170 gld. a. v		196 „	75 „

Tujci:

16. septembra.

Pri Slonu: Bittner z Dunaja. — Dollar, Obach iz Gradca. — Jesenko iz Linca. — Cohn z Dunaja. — Petschar iz Celovca. — Moratti iz Budimpešte. — Pollak, Schmutzer iz Trsta. — Gasser iz Kočevja.

Pri Maliči: pl. Kaltenbruner z Dunaja. — Blau iz Zagreba. — Lupini z Dunaja. — Katruli iz Trsta. — Feil, Landau z Dunaja. — Gorup iz Reke. — Ziegler, Odenthal z Dunaja.

Kuverte s firmo priporoča po najnižjej ceni „NARODNA TISKARNA“ v Ljubljani.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotržnicah knjiga:

Die landwirtschaftlichen Gesetze u. Verordnungen des Herzogthums Krain.

Za poljedelce in gozdarje, politiške uradnike, občinske predstojnike, osebito za kranjske učitelje in učiteljske pripravnike.

S pojasnili izdal na svitlo prof. Vilj. Linhart.

6 pôl v 8°. Cena mehko vezani knjižici je 50, po pošti 55 kr.

Ta knjižica obsega vse poljedelske postave in ukaze za Kranjsko: postavo za tičje varstvo, pokončavanje mrčesov, poljsko varstvo, za pokončavanje predenice, v obrambo ribarenja itd., s primernimi prirodoslovnimi in poljedelskimi pojasnili. Tudi priložene razprave o «tičjem varstvu», «predenici», «umnem ribarstvu», «trtni uši» itd. obsezajo mnogo poučljivega in zanimivega. Dodatek razpravlja vrednost gozda in najvažnejše določbe gozdarskega zakona. Ker je gotovo toplo želeti, da se razširja znanje poljedelskih postav, kajti take zbirke gledé teh postav smo dozdaj ogrešali, bode ta knjiga istinito odpomogla živi potrebi. Priporočamo jo torej vsem onim, ki se pečajo s poljedelstvom, osebito pa velečestiti duhovščini in kranjskemu učiteljstvu.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica
v Ljubljani na Kongresnem trgu.

(357—13)

Otresena jabelka za mošt,

debela in drobna, v večjih količinah, **se kupujejo.** — Oddajajo naj se od **18. septembra** na vseh postajah od Ljubljane do Trbiža. — Ponudbe, če le mogoče, za cele vagone. — **Skupovalci** se vsprejmejo. (645—12)

ALOJZIJ MAYER v Šiški pri Ljubljani.

HENRIK NIČMAN
na Starem trgu h. št. 5
priporoča svojo zalogo
c. kr. ljudskih šolskih knjig,
(677—2 ter raznega
pisalnega orodja, papirja itd.

Kisla voda, kopališče Radence

pri Radgoni. via Spielfeld.

Radenska kisla voda je najboljša namizna voda.

Pojasnila daje upravitelstvo vrelca v Radencah.

RADENCE

popis in tarifi zastonj in franko.

Vsled obilnega ogljenokislika, natrona, lithiona je radvanjska kisla voda kot specifikum pri: protinu, kamnji v želodci, mehurji, ledvicah, zlati žili, bramorici, brahoru, zlatenici, želodčnih boleznih, kataru. Kopelji, stanovanja, restavracija cenó.

s svojo jako obilo „natro-lithion-kislino“. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljenokisli „Lithion“ pri protinu najboljše in najgotovejše zdravilo.

Zaloga: F. Plautz v Ljubljani, P. Sollinger via geppa v Trstu, A. Mazzoli v Gorici, v Celji in Mariboru v vsaki spec. trgovini.

J. & S. KESSLER v BRNU, MORAVSKO,
Ferdinandove ulice št. 22,
razpošiljata po poštnem povzetji:

10 metrov kašmira, črnega, barvastega, dvojne širokosti	gl. 4	—
10 metrov trinitnika, težke baže Ia gl. 3.50, IIa	„ 2	80
10 metrov kalmuka, najnovejši uzorec, najtežje baže	„ 3	—
10 metrov barhanta za obleko, najlepši uzorec, najtežje baže	„ 3	60
10 metrov blaga za nočne suknje, križasto, lep uzorec	„ 2	50
$3^1/_4$ metra blaga za moške obleke za zimo, modno	„ 3	75
$3^1/_4$ metra blaga za moške obleke, tudi za ženske dež. plašče, fino	„ 5	—
1 ostanek (10 do 12 metrov) **posobne preproge,** jako trajna	„ 3	50
1 jute-zastor, turški uzorec, cel	„ 2	30
1 jute-garnitura, 1 namizni prt, 2 posteljni odeji	„ 3	50
1 rips-garnitura, 1 namizni prt, 2 posteljni odeji	„ 4	50
1 prešita odeja, težke baže, srednje velikosti gl. 2.50, velika	„ 3	—
1 platnena rjuha, 2 metra dolga	„ 1	50
1 slamnača, 2 metra dolga	„ —	90
1 kos kanafasa, 30 Dunajskih vatlov	„ 5	20
1 kos damast-gradla, 30 Dunajskih vatlov, Ia gl. 7.50, IIa	„ 5	20
3 namizni prti, 10/4, platneni, beli, rudeči, modri rumeni gl. 2.—, 6/4	„ 1	—
6 prtičev, 4/4, platneni	„ 1	20
6 otirač iz platnenega damasta z resami	„ 1	80
6 otirač, platnenih, z rudečimi krajci	„ 1	20
6 otirač za brisanje kozarcev, platnene, IIa 60 kr., iz belega platna Ia	„ 1	—
12 žepnih ropcev, obrob., z barv. krajci za gospode, gl. 1.20, za dame	„ 1	—

Cenilniki in uzorci zastonj in franko.
Neugajajoče blago se brez ugovora nazaj vzame.

*) Častitej duhovščini in drugim zaupanja vrednim osobam tudi **brez poštnega povzetja.** (642—5)

Izdatelj in odgovorni urednik: Ivan Železnikar. Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.